

HAVANK

DE CYCLOOP

Over het boek

Kent u het jachtverhaal van hoofdinspecteur Francis Pyla, dat bijna klassiek geworden voorbeeld van surrealistische nonsens en Havankiaanse humor? Het zijn die humor zowel als het feit dat in deze Havank nu eens niet Silvère en de Schaduw op het tapijt verschijnen waardoor dit boek een eenling vormt tussen de 'traditionele' Havanks. Maar het is een eenling gebleken die door de bewonderaars van de schrijver zeer hoog aangeslagen wordt.

Het werk van wijlen Havank wordt met de regelmaat van een klok herdrukt en

geen lezer zal dan ook hieten in zijn Schaduw-verzameling hoeven aan te wijzen. In zijn eerste boeken sloot Havank zich nog angstvallig aan bij de toen heersende ‘orthodoxe’ traditie – gevestigd door Edgar Wallace en door een pionier als Ivans – maar in zijn latere romans kreeg de humor van zijn persoonlijke taalgebruik hoe langer hoe meer de overhand. Na Havanks dood wordt de serie voortgezet door de journalist-schrijver Pieter Terpstra, die door pers en publiek vrijwel onverdeeld is geprezen om zijn inlevingsvermogen in het hoogst merkwaardige zieleleven van de Schaduw.

Over de auteur

Henricus Fredericus (Hans) van der Kallen had al vroeg de ambitie schrijver te worden. In 1935 werd zijn droom bewaarheid toen hij bij uitgeverij AW Bruna & Zn. de succesauteur Ivans opvolgde. Van der Kallen nam hierbij het pseudoniem Havank (H van K) aan. Hij zou voor Bruna dertig zeer populaire misdaadromans schrijven, meestal met als hoofdpersoon Charles C.M. Carlier, alias de Schaduw. De detectives van Havank zijn verschenen in de bekende Zwarte Beertjes-reeks en uitgegeven met boekomslagen getekend door Dick Bruna. In totaal zijn er meer dan tien miljoen exemplaren van zijn boeken verkocht, van zes boeken werd een hoorspelbewerking gemaakt. Op 22 juni

1964 overleed Havank.

Van dezelfde auteur

Het mysterie van St. Eustache

Het raadsel van de drie gestalten

Het spookslot aan de Loire

Het probleem van de twee hulzen

De N.V. Meteor

Er klopt iets niet

Hoofden op hol

Vier vreemde vrienden

Polka mazurka

De Schaduw grijpt in

De Schaduw contra de drie dartele
doodgravers

De Schaduw is terug

Lijk halfstok

In memoriam de Schaduw

De versierde bedstee

"Schaduw ... waarom?"

De man uit de verte

De weduwe in de wilgen

Deurwaardersdelirium

Het geheim van de zevende sleutel

De verkavelde bruidegom

De zwarte Pontifex

Havank-omnibus

Circus Mikkenie

Spaanse pepers

Dodemans dollars

De Schaduw & Co

Vier Schaduwen en één Spook

Caviaar en cocaïne

Colofon

©1941 by A.W. Bruna & Zoon

Omslag: Dick Bruna

1972 A.W. Bruna & Zoon

Utrecht/Antwerpen

isbn 90 229 0139 4

isbn e-book 978 90 449 6471 4

De spanningsnieuwsbrief

Wilt u op de hoogte blijven van alle
nieuwe spannende boeken

van A.W. Bruna Uitgevers, dé
thrilleruitgever van Nederland?

Geeft u zich dan op voor onze
spanningsnieuwsbrief via onze
website www.awbruna.nl

Havank

DE CYCLOOP

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

VOORSPEL

Circus Médrano

Blinkend koper schetterde een felle mars, golvend wiegden de slanke paardelijven, bonzend sloegen de hoeven tegen de houten ring van de arena, snierend knalde de zweep van de dresseur. Een stofwolk opjagend verdwenen de zes bepluimde schimmels onder de poort die naar de stallen voerde.

Het bekende Parijse circus 'Le Médrano' op de hoek van de boulevard de Rochechouart en de rue des Martyrs,

was die zaterdag tot de nok gevuld met een klaarblijkelijk goed gehumeurd en goedlachs publiek, dat weinig of geen hinder scheen te ondervinden van de welhaast tropische hitte, de scherpe geur van de stallen en het vele, vele stof.

Rappe handen sleepten de ronde kokosmat weg en vervingen deze door een vierkant, rood en geel geschilderd houten platform en een omvangrijk valnet. Een manshoge, glanzend nikkelen ring werd naar binnen gedragen en aan een dunne stalen kabel bevestigd.

Het jonge vrouwtje in haar strak getailleerde, zwart zijden avondjapon waarop een vuurrode roos gloeide, hield

een waakzaam oog op de werkzaamheden van het circuspersoneel; en eerst toen zij zorgvuldig de verbinding tussen de ring en de kabel beproefd had, werd deze tot in de nok opgehesen.

In de leeftijd van dit blonde, slanke vrouwtje, met haar verrukkelijke gestalte en grote levendige ogen, mocht men zich enkele jaren kunnen vergissen – (ze kon twintig, misschien en hoogstens vierentwintig zijn) – ten opzichte van haar nationaliteit was alle twijfel bij voorbaat uitgesloten. Ze was onmiskenbaar ‘British’ als bijvoorbeeld de man in nauwsluitend zwart tricot, die zojuist de arena betreden had en

buigend dankte voor het geestdriftig handgeklap dat zijn verschijning begroette.

‘Mesdames, mesdemoiselles, messieurs...!’ brulde een luid- spreker met een zware angina; – en vervolgde met de aankondiging van de, natuurlijk, wereldberoemde acrobaat, Mr. Young.

Langzaam doofde het licht, een ogenblik lag het circus in een schemerig halfduister, dan schoot een felle witte lichtkegel door de ruimte en tekende een bloedrode cirkel op het houten platform. Onzichtbare handen lieten een touwladder naar beneden. Het vrouwtje greep de sporten, rukte er even aan, hield dan de ladder gespannen.

‘Alright, darling?’

‘Yes, dear.’

Snel en lenig krom Mr. Young naar boven.

In ademloze spanning volgde het publiek de halsbrekende toeren van de acrobaat aan de dunne, glanzende ring in de nok van het circus. Het leek een spel met de dood, een spel waarbij de wet van de zwaartekracht scheen uitgeschakeld. Na iedere toer brak een orkaan van geestdrift los; het publiek gilte, stampte, schreeuwde. Mr. Young glimlachte en wuifde even met zijn ene vrije hand.

En dan kwam het laatste nummer.

Een kleine houten schijf van ongeveer

vijftien centimeter in doorsnee werd naar boven gehesen. Mr. Young greep deze, wierp het touw naar beneden en plantte de as van de ronde schijf in een opening van de stalen ring. De muziek begon een slepende melodie, het rumoer verstomde, maakte plaats voor een welhaast irriterende stilte. Met een gezwinde beweging hees de acrobaat zich aan de ring op; en dan, zich met de voeten vasthoudend, liet hij zich zakken tot zijn hoofd op de schijf rustte. Even aarzelde hij. Met zijdelings uitgestrekte armen balancerend zocht hij zijn evenwicht. Voorzichtig maakte hij één voor één zijn voeten van de ring los. Een lichte duw – met de rechterhand zette

hij zich af. De schijf begon te draaien; langzaam eerst, dan sneller en sneller.

Beneden in de arena, in het donker verloren, stond het blonde vrouwtje. Geen seconde weken haar ogen van de ranke, lenige gestalte daarboven in de nok: een klein, nietig insekt in een ring van vuur. Haar kleine handen met de fijne, nerveuze vingers waren tot vuisten gebald. Talloze malen had zij zo gestaan en het roekeloze spel gevolgd.

Maar deze avond – juist deze avond...

Dagenlang reeds werd zij door sombere voorgevoelens gekweld. Er was iets in haar dat scheen te willen waarschuwen voor dreigend onheil, en loerend gevaar. Tevergeefs had zij getracht haar

echtgenoot ertoe te brengen deze avond, juist deze avond, van zijn optreden af te zien.

‘Malligheid, darling! Waarom juist nu? Waarom niet gisteren, of morgen, of overmorgen, of de hemel mag weten wanneer..

Nog enkele wendingen. Trager en trager draaide de schijf, kwam eindelijk geheel tot stilstand. Met een sierlijke, rappe zwaai wierp de acrobaat zich achterover, greep met beide handen de glanzende ring en hees zich op. Een ogenblik bleef hij staan, roerloos, scherp omljnd door het felle licht, totdat... Even nog duurde de zware stilte. Dan zette het orkest een schetterende koperfanfare in. Uit de

duistere afgrond beneden hem steeg een daverend, oorverdovend gejuich naar de roekeloze acrobaat op; een orkaan van laaiende geestdrift, die met iedere seconde nog scheen aan te zwellen.

En het geweldige tumult overstemde de doffe knal van het schot, overstemde de angstkreet van het blonde vrouwtje dat eensklaps haar dodelijke vrezende bewaarheid wist toen zij, achter het kleine, donkere venster boven het orkest de stekende rode vlam gezien had. Mr. Young wankelde, sidderend drukte hij zijn rechterhand tegen zijn borst; dan knikte hij door de knieën. Als een slappe ledepop sloeg het lichaam achterover, verdween geluidloos in de gapende

zwarte ruimte.

De muziek verstomde, een enkel instrument speelde nog even na, schoot uit in een schelle, valse noot. Het applaus stierf weg. Een vrouw gilde. Een paniek dreigde los te breken. Doch dan klonk plots de galmende stem van de luidspreker, manend tot kalmte:

‘Kalmte, dames en heren. Kalmte, alstublieft! Mr. Young is door een duizeling bevangen naar beneden gevallen, doch het vangnet heeft de val gebroken. Er is hem geen noemenswaard letsel overkomen!’

En toen enkele minuten later het licht in het circus opnieuw aangloeide, was er van het drama dat zich zoëven had

afgespeeld geen spoor meer te bekennen. Een troep clowns vulde de arena, de muziek zette weer in. De gevaarlijke deining onder het licht tot uitersten overslaand Parijse publiek scheen bezworen. De verwarring die achter de coulissen heerste was echter des te groter. Agenten van de ijlings ontboden brigade van 'Police Secours' doorzochten het circus van de stallen tot de nok. Zij ontdekten gemakkelijk langs welke weg de moordenaar vermoedelijk gekomen en gegaan was; en toen zij met behulp van zaklantaarns aan de voet van de brandtrap zochten, die onder het venster doorliep waar het schot gelost was, vonden zij tevens de huls van de

afgeschoten patroon. ‘Een Mauser 7.65,’ luidde de slotsom van de jonge inspecteur die met de leiding van het onderzoek belast was. En bij die ontdekking bleef het voorlopig, van de moordenaar viel verder geen spoor meer te bekennen.

‘Natuurlijk niet!’ zei Inspecteur Francis Pyla, in antwoord op een gezegde van zijn oudere collega, ‘of denk je dat hij in ’t kroegje hiernaast zit te wachten tot jij zout hebt gehaald om ’t op z’n staart te leggen?’

‘Nee,’ antwoordde de ander, en schudde het hoofd, ‘dat niet precies, nee; maar ik vind ’t niettemin vreemd, ja zeer vreemd dat men altijd begint met te

veronderstellen dat een moord noodzakelijk door een moordenaar moet zijn gepleegd...’

‘Eh...?’ vroeg Inspecteur Francis Pyla.

‘U zei...?’

‘Ik zei dat ’t immers evengoed een moordenares kan blijken,’ besloot de oudere collega, die een man was van een jaar of veertig, en z’n bijnaam dankte aan zijn gezellig rond en ietwat rode hoofd. En de bijnaam luidde ‘De Bourgondiër’ of kortweg ‘Bourgogne...’

II

En in één van de kleedkamers, naast de divan waarop het dode lichaam van de vermoorde rustte, zat roerloos het

blonde vrouwtje, de handen in de schoot samengevouwen. Onafgebroken staarde zij met droge, brandende ogen naar het zo markante, in zon en weer en wind en regen getaande gelaat, welks in doodskramp verstrakte trekken nu nog scherper leken.

Als een prentenmolen vlogen beelden en herinneringen uit hun beider veelbewogen bestaan haar voorbij...

Samen hadden zij oceanen en zeeën bevaren, aan boord van luxueuse mailstomers en weelderige jachten dan wel op een simpele vrachtschuit van enkele duizenden tonnen indien de omstandigheden het meebrachten. Vele duizenden mijlen ver had het vliegtuig

hen op snelle wieken gedragen: van kust tot kust, van San Francisco naar New York, van Amsterdam naar Batavia, van Marseille naar Zuid-Amerika. Samen hadden zij de zon zien ondergaan achter de besneeuwde kammen van de Sierra Nevada, en zien verzinken in de groene hel van Brazilië's binnenland, of in de gloeiende zandvlakten van Arabië. In een eenzame bungalow op Java hadden zij samen geluisterd naar het monotone dreunen van de gamelan en de duizend en één geheimzinnige geluiden van de tropennacht. Op Honolulu, onder wuivende palmen, omringd van de zware, bedwelmende geur van exotische bloemen, zich laten meevoeren op de

zinnelijke stroom van de Hawaïan muziek. Aan de oevers van de Ganges hadden zij de wonderlijke riten van de Hindoes zich voor hun ogen zien ontplooien, en op de zacht glooiende hellingen van de Provençaalse bergen het feest van de wijnoogst meegevierd. Samen hadden zij robben gejaagd op New Foundland, leeuwen in Afrika, tijgers in Sumatra. Aan de kust van de Rode Zee hadden zij samen verrukt gestaard naar de fijne, ijle silhouetten van de voorbijtrekkende karavanen; en op de gigantische rotsen van het Varanger Fjord het fantastische spel van het Noorderlicht in de eindeloze poolnacht gadeslagen. Zij hadden

geslapen in de weelderige hotels van de Azuren Kust, en samen zich verheugd als zij, na een uitputtende dagreis door de zongeschroeiende vlakten van de Hedjaz, onderdak vonden voor de nacht onder de gastvrije tenten van de Bedouinen.

Een wonderlijke droom waren de vijf jaren van hun huwelijk geweest, en nu was eensklaps het einde gekomen... gelijk zij het reeds zo lang gevreesd had. De droom was vernietigd, doch de strijd onbeslist gebleven. Zij wist nu welke voortaan haar taak zou wezen; en in haar was de harde wil sterk te zijn en te overwinnen. De herinnering aan hem die haar bovenal dierbaar was geweest,

zou zij als een trotse banier met zich voeren in de onvermijdelijke strijd waarin zij, op haar beurt, misschien mocht ondergaan, doch niet vooraleer zij de vijand verslagen had. En zo zij faalde – en zij ontveinsde zich de moeilijkheden niet – dan zouden er anderen zijn die haar taak overnamen. Aan die taak klampten zich haar gedachten vast, want zij durfde niet denken aan de eenzame dagen en jaren die voor haar lagen. Zij wist dat zo zij zich aan die kwellende gepeinzen, even wreed als nutteloos, overgaf, zij onherroepelijk verpletterd zou worden tussen de zwarte walsen van de wanhoop die in tomeloze vaart om haar

heen wentelden. En langzaam vormden haar lippen, waarin scherp de parelende witte tanden gebeten stonden, de woorden van het oude Engelse lied:

Abide with me; fast falls the eventide;

The darkness deepens; Lord with me abide;

When other helpers fail and comforts flee;

Help of the helpless, oh, abide with me.

Dan stond zij langzaam op, nam de rode roos, die als een bloedvlek brandde op het glanzend zwarte satijn van haar avondjurk, en legde deze tussen de ineengestrengelde vingers van de dode.

Een ogenblik dreigde het leed haar te overmeesteren. 'Regy, oh, Reginal, poor boy,' fluisterde zij.

Met een ruk draaide zij zich om toen er zacht op de deur geklopt werd.

'Binnen!' – welhaast onhoorbaar.

'Mrs. Young, naar ik vermoed?' zei Inspecteur Pyla, terwijl hij haar de hand drukte en met enkele hartelijke woorden zijn medegevoel betuigde. En onwillekeurig verbaasde zij zich erover dat er in de stem van de Franse inspecteur geen spoor van enige buitenlandse tongval te bespeuren viel. Dan zette de inspecteur zich aan de pijnlijke taak het jonge vrouwtje te verhoren; doch hij deed het met

eindeloos veel beleid en tact, en met de hem eigen, zelden falende fijngevoeligheid.

‘Waarom,’ zo overwoog de heer Bourgogne, die zwijgend het gesprek bijwoonde, ‘houdt zij zo krampachtig haar linkerhand gesloten, alsof zij daarin iets te verbergen had?’

Doch eer hij zijn overweging goed en wel teneinde kon brengen, kreeg hij de oplossing, want in antwoord op een vraag van de inspecteur opende Mrs. Young haar gesloten hand, en in de palm van die hand lag een klein, glanzend sieraad... een ‘Zilveren Hazewind...’

– Met de dood van ‘Mr. Young’

verdween tevens een van de bekendste figuren uit het Londense society-leven: The Honorable Reginald Percy Newbury, Earl of Northfield; – en verloor de Intelligence Service een van zijn voornaamste en bekwaamste agenten.